

Urszula Ordon*
Agnieszka Katarzyna Gębora**

EDUKACJA NAJMŁODSZYCH DZIECI WOBEC AKTUALNYCH ZMIAN OŚWIATOWYCH

Każda zmiana w egzystencji człowieka zwykle niesie ze sobą lęk i obawę, czy będzie ona miała pozytywne, czy raczej negatywne konsekwencje. Człowiek w sposób naturalny dąży do osiągnięcia *status quo*, czyli niezmiennego stanu rzeczy.

Według Ernesta C. Wilsona:

Czas zmiany to czas lęku lub nowych możliwości. Twoja postawa zadecyduje, która z tych rzeczy będzie Twoim udziałem (Wilson, 2013).

Wiedza, doświadczenie i rozsądek przemawia na korzyść zmian, zwłaszcza iż, zdaniem naukowców, zmiany w życiu są konieczne, bowiem są motorem rozwoju.

Kiedy życie domaga się od ciebie zmiany, zastanów się, co dokładnie należy zrobić, i bez najmniejszej wątpliwości, i bez żadnego oporu odważ się na nią, wiedząc, że każda zmiana zakłada rozwój (Caddy, 2008, s. 17).

Im bardziej jesteśmy otwarci na te transformacje, tym większe mamy szanse na osiągnięcie sukcesu. Zmiany są niepodważalnie dobre, jeśli poprawiają błędy, modelują proces rozwoju na zyski i korzyści, wpływają na harmonijny, holistyczny rozwój. Edukacja jest tym miejscem, gdzie te przeobrażenia zachodzą szybko w otaczającym nas świecie, chociaż nie do końca wiadomo, co będzie lepszym wyborem – tradycja czy może nowoczesność.

W edukacji dzieci najmłodszych w Polsce zachodzą nieustanne zmiany. Ostatnio (styczeń 2016) znowelizowano ustawę znoszącą obowiązek szkolny dla sześciolatków, tym samym przywracając rodzicom prawo wyboru i decyzji dotyczącej tego, czy ich dziecko będzie rozpoczynało obowiązkową naukę w szkole podstawowej w wieku sześciu czy siedmiu lat. Zniesiono także obowiązek przedszkolny dla dzieci pięcioletnich. W miejsce słowa obowiązek pojawia się termin prawo do..., na przykład: prawo do rozpoczęcia edukacji szkolnej od szóstego roku życia, prawo do korzystania z wychowania przedszkolnego itd. Wielu specjalistów podejmuje rozważania za i przeciw takim ustaleniom.

---

* Akademia im. Jana Długosza w Częstochowie.

** Akademia im. Jana Długosza w Częstochowie.

Należy zwrócić uwagę na fakt, iż w wielu krajach europejskich (24 kraje UE) dzieci rozpoczynają naukę w wieku lat sześciu. W wymiarze globalnym sześciolatki chodzą do szkół w 130 krajach świata. W niektórych państwach (USA, Wielka Brytania, Luksemburg, Irlandia Północna) zaczynają edukację znacznie wcześniej. Systemy edukacji i założenia programowe tych systemów są jednak bardzo zróżnicowane (Prucha, 2006).

Zmiany w edukacji przedszkolnej i wczesnoszkolnej obejmują również modyfikację podstaw programowych. Ich celem, na przykład w podstawie programowej edukacji wczesnoszkolnej, jest szersze niż dotychczas dostosowanie przebiegu procesu edukacji do indywidualnych możliwości i potrzeb najmłodszych uczniów. Wprowadzona zmiana spowoduje, że decyzję o tym, ile czasu uczniowie poświęcą na opanowanie wiadomości i umiejętności z poszczególnych obszarów podstawy programowej edukacji wczesnoszkolnej, będzie podejmował wyłącznie nauczyciel. Wprowadzono również zmiany w zalecanych warunkach realizacji podstawy programowej dotyczące organizacji procesu edukacyjnego w klasach I–III szkoły podstawowej.

Nowa podstawa programowa wzbudza wiele kontrowersji. Zalecane zmiany wydają się korzystne, przynajmniej w swoim zapisie, dla edukacji dziecka. Nie zawsze jednak warunki klasowo-lekcyjne pozwalają na realizację zamierzonych celów, które to narzucają potrzebę atrakcyjnych metod uczenia, w atmosferze zabawy i indywidualizacji wymagań.

Obecnie w Ministerstwie trwają prace nad kolejną zmianą podstawy programowej wychowania przedszkolnego i edukacji wczesnoszkolnej. Według zapowiedzi projekt takich zmian ma być gotowy na początek marca 2016 roku.

Ogólnie założenia zmian mają zapewnić nauczycielom większe możliwości związane z indywidualizacją procesu kształcenia i dostosowaniem edukacji do możliwości psychofizycznych dzieci. Najwięcej kontrowersji budzi jednak fakt dotyczący obniżenia wieku; ustalenia i określenia, kiedy dzieci powinny zaczynać naukę szkolną.

Obniżenie wieku szkolnego wiąże się z wystąpieniem istotnych korzyści dla uczniów. Nie należy jednak zapominać o negatywnych aspektach, o konsekwencjach, nie zawsze dobrych dla bardzo młodego człowieka.

KORZYŚCI OBNIŻENIA WIEKU SZKOLNEGO DLA DZIECI

W literaturze przedmiotu zwrócono uwagę na fakt, iż rozpoczynanie nauki przez młodego człowieka wiąże się ze zmianą, która pozwala dziecku na szybszą adaptację do nowego społecznego środowiska, daje szansę na lepszy start, pozwala szybciej zaistnieć w grupie. Młody człowiek przebywa pod opieką wykształconej kadry pedagogicznej, a zajęcia pozwalają dziecku na poznawanie świata, na systematyzowanie wiadomości, co w przyszłości może przełożyć się na jego sukces edukacyjny. Wcześniejsze pójście dziecka do szkoły może być dobrą odpowiedzią na zainicjowany w ten sposób rozwój intelektualny, pod warunkiem że jest dostosowane do możliwo-

ści dziecka. Dziecko pięcioletnie, sześciolatnie musi się przede wszystkim bawić. Nauka poprzez zabawę przynosi wiele korzyści. Przystawianie wiedzy powinno odbywać się w atmosferze spokoju, zaciekawienia, co bezpośrednio przełoży się na dalszą chęć eksploracji świata widzianego oczyma dziecka. Dziecko może się także przyzwyczajać do funkcjonowania w grupie rówieśników. Nie każdy dom jest w stanie zapewnić dziecku szansę na intelektualny rozwój, a pobyt w placówce edukacyjnej może przyczynić się do wyrównania dysproporcji pomiędzy wychowankami.

Jak dotychczas w badaniach nie udowodniono, że wcześniejsze rozpoczęcie edukacji przyniesie dzieciom szkodę, tym bardziej że dojrzejwią one znacznie szybciej niż miało to miejsce na przykład 20 czy 30 lat temu. Lekarze twierdzą, że dziecko sześciolatnie jest już intelektualnie zdolne do tego, by przyswajać wiedzę, a intensywny rozwój połączeń neuronalnych w tym momencie życia dodatkowo sprzyja szybkiej nauce. Sześciolatek w szkole może szybciej się usamodzielniać, nauczyć odpowiedzialności, nawiązywania kontaktów z innymi osobami, współpracy i działania zespołowego. Dla jego rozwoju osobistego może to być rok bardzo znaczący i korzystny. Małe dziecko ma ogromne możliwości intelektualne, bowiem wiek przedszkolny to najlepszy czas na uczenie się, dlatego też wielu specjalistów jest zdania, że objęcie obowiązkiem edukacji wszystkich pięcioletków jest tak ważne.

W dzisiejszych czasach dziecko zaczyna uczyć się bardzo wcześnie – od najmłodszych lat ma do czynienia z ogromną liczbą bodźców, które stymulują jego rozwój intelektualny. Ta wzrastająca niezmiennie liczba sensorycznych impulsów oddziałujących na wzrok, słuch, dotyk itp. ułatwia bezpośrednio i pośrednio poznanie rzeczywistości. Małym dzieciom należy ułatwić kontakt z aktywizująco-motywacyjnymi stymulatorami, które wyzwolą ich wszechstronną aktywność i pobudzą zainteresowania. Jako dobroczynny należy postrzegać fakt, iż im więcej zmysłów zaangażujemy w proces nauczania, tym lepsze będą jego efekty.

Niekoniecznie jednak edukacja ta musi się odbywać na terenie placówek oświatowych. Na zachodzie Europy (np. Wielka Brytania, Irlandia) z powodzeniem funkcjonuje nauczanie tzw. domowe (*home schooling*). Nie chodzi o obowiązek „chodzenia” do szkoły, a o obowiązek edukacji. Kiedy dziecko realizuje obowiązek szkolny w domu, rolę nauczyciela przejmują rodzice lub jedno z nich – najczęściej mama lub zatrudnieni przez rodziców nauczyciele. Rodzice przejmują całkowitą odpowiedzialność za kształcenie swojego dziecka. Dla jednych może to być główny argument na korzyść edukacji dziecka w domu, dla innych zbyt zobowiązujące i odpowiedzialne zadanie. W Polsce ta forma edukacji jest jeszcze stosunkowo bardzo mało popularna, mimo iż światowe badania potwierdzają jej skuteczność (*Fraser Institute z Vancouver* oraz Amerykański Instytut NHERI – *National Home Education Research Institute*).

EDUKACJA JĘZYKOWA MAŁEGO DZIECKA

Wydaje się, iż szczególnie korzystna zmiana w zakresie obniżenia wieku szkolnego związana jest z edukacją języków obcych. Nauczanie języków obcych jest jednym z coraz ważniejszych elementów edukacji w całym systemie kształcenia. Sprzyjające jest, gdy naukę języków zaczyna się już w przedszkolach. Im wcześniej takie kształcenie ma miejsce, tym lepiej.

Głównym celem nauki języka w okresie wczesnoszkolnym jest wkład we wszechstronny rozwój dziecka (uwzględniając emocjonalność, kreatywność, zdolności kognitywno-intelektualne i językowe) (Ordon i Skoczyła-Krotla, 2001, s. 297).

Małe dzieci wykazują zadziwiającą zdolność przyswajania języka. Uczą się całościowo, wykorzystując obie półkule mózgowe. Sprawnie zapamiętują całe standardowe wypowiedzi (w postaci piosenek, wierszyków, rymowanek). Nie należy od nich oczekiwać samodzielnego tworzenia zdań w obcym języku. Dziecko uczy się tu i teraz. Wyrażenia związane z przeszłością czy przyszłością są dla przedszkolaków trudne do zrozumienia, podobnie jak pojęcia abstrakcyjne. Lekcje języka obcego obejmują – obok poznawania słów – kształtowanie świadomości. Język to kod do poznania kultury, tradycji i całego zasobu informacji o innych (Ordon i Gębora, 2010).

Dziecko w wieku przedszkolnym wykazuje słabą umiejętność werbalnego komunikowania się, jego słownik w języku ojczystym jest bogaty zaledwie na miarę kilkuletnich doświadczeń, a droga rozwoju wiedzie przez rzeczywiste działanie. Duży nacisk należy kłaść w tym wieku na tworzenie pozytywnego stosunku do nauki języka poprzez informację zwrotną — częste chwalenie dziecka, zauważanie jego najdrobniejszych sukcesów i wzbudzanie w nim entuzjazmu do nauki języka. Można w ten sposób stworzyć dobrą bazę leksykalną do efektywnej nauki na wyższych szczeblach edukacji.

Uczenie się to proces, który nie kończy się z chwilą ukończenia jednego z etapów edukacji. Nie można liczyć na to, że dziecko w przedszkolu nauczy się języka, jednak wczesny start umożliwi mu stopniowe osvajanie się z jego brzmieniem, melodią i strukturą, bez konieczności pokonywania barier, jakie powstają w trakcie nauki w późniejszym okresie. Poprzez wczesny kontakt z językiem obcym aparat słuchowy i artykulacyjny dziecka (który nie jest jeszcze w pełni wykształcony, a co za tym idzie „nastrojony” na odbiór głównie dźwięków języka ojczystego) w naturalny sposób „nastają” się również na wysłuchiwanie i wymawianie dźwięków charakterystycznych dla języka obcego. Poza tym dziecko posiada naturalne predyspozycje do nauki obcych dźwięków. Jego aparat mowy jest elastyczny i jeszcze nie do końca ukształtowany, co sprawia, że lepiej radzi sobie z opanowaniem wymowy, intonacji oraz akcentu.

Dobry program nauki języka dziecka w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym koncentruje się na sprawności rozumienia, zachęcaniu dzieci do wypowiadania się w języku obcym, bez przymusu i stresu, przez udział w zabawach i grach, bez formal-

nej nauki reguł językowych. Istotne jest również zaangażowanie wszystkich zmysłów. Najważniejsze z nich to wzrok i słuch; nie należy jednak zapominać, że dziecko poznaje świat także za pomocą dotyku, węchu i smaku.

W rezultacie procesu glottodydaktycznego uczniowie zdobywają sprawności językowe, nawyki i umiejętności. Są to również kategorie typu psychologicznego. Przystawianie sobie języka jest w gruncie mechanicznym procesem kształtowania nawyków z punktu widzenia metody słuchowo ustnej. Stanowisko takie reprezentuje wielu metodyków. Uważają oni, że bezpośrednie i jak najczęstsze posługiwanie się danym językiem jest najwłaściwszą drogą wiodącą do jego opanowania (Riverso i Otto, 1999, s. 33).

W pracy z najmłodszymi „[...] szczególnie ważne jest dostosowanie treści i metod nauczania do wieku, zainteresowań i potrzeb komunikacyjnych dzieci” (Skoczyła-Krotła, 2006, s. 50). Szczególnie przydatna może być

[...] pedagogika zabawy. Jako metoda angażująca wszystkie zmysły doskonale wpływa na skuteczność w przyswajaniu nowych słów, zwrotów, konstrukcji zdaniowych i posługiwaniu się nimi. Pedagogika zabawy sprawdza się nie tylko na gruncie wczesnoszkolnym, ale także wśród starszych dzieci (Konik, 2005, s. 15).

Życie małego dziecka cechuje niesamowita dynamika, nie tylko szybko porusza się ono fizycznie, ale równie intensywnie przyswaja informacje. Rozsądne zatem byłoby wykorzystanie tej cechy i od najmłodszych lat inwestowanie w jego edukację.

WĄTPLIWOŚCI ZWIĄZANE Z OBNIŻENIEM WIEKU SZKOLNEGO DLA DZIECI

Pamiętać należy, iż nie każde dziecko w wieku lat sześciu osiągnie tak zwaną dojrzałość szkolną. Poprzez dojrzałość szkolną (według S. Szumana) rozumie się taki rozwój psychiczny, fizyczny oraz społeczny dziecka, dzięki któremu jest ono wrażliwe i podatne na proces uczenia się w I klasie szkoły podstawowej (Janiszewska, 2009). Pobyt w szkole dziecka, które nie jest jeszcze gotowe na szkolną samodzielność, może spowodować wstrząs emocjonalny, zaburzenia adaptacyjne. Dziecko nie będzie się czuło bezpieczne i szczęśliwe w innym niż domowe, wręcz obcym, nieznanym dla niego otoczeniu.

Wielu rodziców i pedagogów jest przeciwna zmianom związanym z obowiązkowym wprowadzaniem edukacji małych dzieci do szkół. Przede wszystkim mówi się o tym, iż polska szkoła nie jest przygotowana na takie przedsięwzięcie. Najczęściej wśród argumentów wymienia się przeludnione klasy, brak zaplecza lokalowego, brak podziału na strefy dla młodszych i starszych, co narzuca maluchy na stres, agresję i przemoc. Wątpliwe jest to, że nauczyciel mający pod opieką grupę liczącą 25–26 uczniów będzie w stanie poświęcić każdemu z nich odpowiednio dużo uwagi. Wielkim problemem jest też wyposażenie izb lekcyjnych. Według MEN, każda sala po-

winna mieć dwie części: edukacyjną (wyposażoną w tablicę i stoliki) oraz rekreacyjną (przestrzeń nadająca się do zabawy, wyposażoną w sprzęt audiowizualny komputer, projektor, mapy, gry i zabawki, tematyczne kąciki zabaw, biblioteczkę). Izby lekcyjne powinny być także wyposażone w szafki, aby dzieci mogły zostawić część rzeczy w szkole. Prawdopodobnie jeszcze przez długi czas idea dostosowania klas do potrzeb rozwojowych sześciolatków pozostanie jedynie zapisem (Podbiłska, 2011). Zwraca się uwagę na to, że niedoinwestowane placówki szkolne nie dadzą gwarancji na stworzenie odpowiednich warunków dla najmłodszych uczniów. Całość tych przemyśleń dotyczy strony organizacyjnej tego przedsięwzięcia. Jak jednak rozpoczęcie nauki w tak wczesnym wieku wpłynie bezpośrednio na dzieci?

Rozpoczęcie nauki szkolnej jest przełomem w życiu dziecka. Początek nauki w szkole wiąże się nieubłaganie z końcem beztroskiego dzieciństwa. Współczesna rzeczywistość szkolna stawia duże wymagania dzieciom i młodzieży uczącej się.

Rozpoczęcie edukacji szkolnej, wejście dziecka w środowisko szkolne oznacza konieczność nawiązywania kontaktów z grupą rówieśniczą. W związku z tym kilkulatek [...] przyjmuje określone role społeczne, co wiąże się już z ponoszeniem odpowiedzialności z pełnienia tych ról (Ogrodzka-Mazur, 2007, s. 37).

Udany start szkolny, jak twierdzi W. Brejnak (2009), jest niezwykle ważny dla szkolnego powodzenia ucznia. Sukcesy szkolne zależą bowiem w dużym stopniu od przygotowania dziecka do nauki i od stanu „psychofizycznego wyposażenia” w momencie jej rozpoczynania. Obowiązki szkolne i oczekiwania stawiane uczniom sprawiają, że większość dzieci i młodzieży uczącej niechętnie chodzi do szkoły (proces ten nasila się z każdym kolejnym rokiem edukacji). A dzieciństwo to najważniejszy okres w życiu człowieka – to czas tworzenia się człowieka. We wczesnym dzieciństwie kształtuje się znaczna część potencjału intelektualnego i emocjonalnego dziecka (Kapica, 2011). Natura obdarza dzieci cudowną chęcią nauki, zaś dorośli nie powinni stawiać barier na drodze do dorosłości. Konieczne jest odejście od mało skutecznych metod nauczania. Negatywne zjawisko formalizowania edukacji, „wciśnięcie świata małego dziecka w ławkę szkolną” na tym etapie rozwoju nie jest najlepszym sposobem, by stworzyć warunki do radosnego i pożytecznego przeżywania dzieciństwa.

ZAKOŃCZENIE

Rozwój dziecka wymaga wielu zabiegów natury stymulacyjnej, zarówno ze strony samej jednostki, jak i otaczającego środowiska. Oprócz uwarunkowań genetycznych i wiążących się z aktywnością człowieka (wyposażenie genetyczne, aktywność własna) ogromne znaczenie ma środowisko, wychowanie, które zapewnia odpowiednie warunki do rozwoju. Tak obecnie nurtujący większość społeczeństwa problem kształcenia małego dziecka oraz kwestia obniżania wieku szkolnego jest wypadkową trzech elementów gotowości szkolnej – gotowości instytucji, gotowości rodziców oraz go-

towości samego dziecka. Nie jest istotne, czy dziecko ma kontakt z edukacją przedszkolną (zinstytucjonalizowaną), ważne jest, aby dziecko było uczestnikiem szeroko pojętej edukacji (Wiatrowska i Dmochowska, 2013). Podejmując decyzję o wyborze rodzaju i wieku rozpoczynania edukacji przez dziecko, powinniśmy zawsze mieć na uwadze jego dobro. Nie ma większego znaczenia, czy odbywa się ona w przedszkolu, czy w szkole. Ważne jest, by była dobrze zorganizowana i odznaczała się wysoką jakością powiązaną z oczekiwaniami i potrzebami zarówno dzieci, jak i ich rodziców. Jako podsumowanie rozważań warto przytoczyć refleksję D. Waloszek, która będąc orędowniczką dobrego dzieciństwa, pisze:

Od dawna nie potrafimy sensownie i jasno wyjaśnić zależności dzieciństwo i edukacja. Borykamy się ustawicznie z argumentacją na rzecz jej życiowego sensu, jakości, treści. Z uporem lokujemy ją w przestrzeni obowiązku dziecka, a nie jego prawa do niej i obowiązku dorosłych do takiej jej organizacji, która nie niszczyłaby dzieciństwa, co sprawia, że poruszamy się w przestrzeni oczekiwanych efektów, a nie potrzeb dzieci i czynników te potrzeby wyzwających (Waloszek, 2006, s. 17).

BIBLIOGRAFIA

- Bałachowicz, J. i Zbróg, Z. (red.) (2011). *Edukacja (dla) dziecka – od trzylatka do sześciolatka*.
- Brejnak, W. (2009). Wybrane problemy dojrzałości szkolnej. *Życie Szkoły*, 5.
- Caddy, E. (2008). The Matter at Hand... In: Ch. Felix & I. Egerue (eds.). *Lessons About Life, Love, Hate and Human Experience*. Blomington, Indiana.
- Carr, A. (1999). *Handbook of Clinical Child Psychology: A Contextual Approach*. London.
- Janiszewska, B. (2009). *Co z tą dojrzałością szkolną*. Meritum, 1.
- Kapica, G. (2011). Dzieciństwo czyni człowieka. W: I. Polewczyk (red). *Sześciolatek: przedszkolak czy uczeń?*. Gliwice.
- Karczewska, J. i Kwaśniewska, M. (red) (2009). *Dziecko sześciolatnie w szkole*. Kielce.
- Karpińska, A. i Zińczuk, M. (2014). *Dydaktyczna refleksja o edukacyjnych priorytetach*. Warszawa.
- Konik, M. (2005). Języki kluczem do drzwi Europy czyli jak zachęcić uczniów do nauki języków obcych. Klauza w zabawie i edukacji. *Dzieci*, 2.
- Ogrodzka-Mazur, E. (2007). *Kompetencja aksjologiczna dzieci w młodszym wieku szkolnym, Studium porównawcze środowisk zróżnicowanych kulturowo*. Katowice.
- Ordon, U. i Gębora, A.K. (2010). Nauczanie języków obcych jako priorytet współczesnej edukacji szkolnej (na podstawie badań przeprowadzonych w szkołach podstawowych w Łodzi). *Poliglota Edukacja językowa dzieci*, 1 (11).

- Ordon, U. i Skoczylas-Krotla, E. (2001). Język niemiecki w zintegrowanej edukacji wczesnoszkolnej – wybrane aspekty zjawiska. W: A. Majkowska i M. Lesz-Duk (red.). *W kręgu literatury, języka i kultury*. Częstochowa.
- Podbilska, A. (2011), *Nowe spojrzenie na rozwój dziecka w świetle znowelizowanej podstawy programowej wychowania przedszkolnego*. W: J. Bałachowicz i Z. Zbróg (red.). *Edukacja (dla) dziecka – od trzylatka do sześciolatka*. Kraków.
- Prucha, J. (2006). *Pedagogika porównawcza. Podstawy międzynarodowych badań oświatowych*. Warszawa.
- Riverso, W. i Otto, E. (1999). Interactive language teaching. W: H. Komorowska (red.). *Metodyka nauczania języków obcych*. Warszawa.
- Sadowska, E. (2014), Dojrzałość szkolna uczniów czy gotowość zawodowa nauczycieli?. W: E. Sadowska i W. Sztumski (red.). *Problemy Nowoczesnej Edukacji. T. V: Co teraz i co później*. Częstochowa.
- Skoczylas-Krotla, E. (2005). Przygotowanie nauczycieli do wprowadzenia dziecka w świat języka obcego. W: J. Szempruch (red.). *Edukacja wobec wyzwań i zadań współczesności i przyszłości. Teoria i praktyka pedagogiczna*. Rzeszów.
- Waloszek, D.(2006). *Pedagogika przedszkolna metamorfoza statusu i przedmiotu badań*. Kraków.
- Wiatrowska, L. i Dmochowska, H. (2013). *Dojrzałość szkolna dzieci a ich gotowość do nauki*. Kraków.
- Wilson, E.C. (2013), *The AIA Historical Directory of American Architects*. Pobrano z lokalizacji: <http://www.aia.org/about/history/aiab082017>.

EDUKACJA NAJMŁODSZYCH DZIECI WOBEC AKTUALNYCH ZMIAN OŚWIATOWYCH

Słowa kluczowe: edukacja, szkoła, dziecko sześcioletnie, zmiany, języki obce

Abstrakt: W edukacji dzieci najmłodszych w Polsce zachodzą nieustanne zmiany. Szczegółowo analizowana jest kwestia obniżania wieku szkolnego. Wielu specjalistów podejmuje temat rozważań za i przeciw takim ustaleniom. Obniżenie wieku szkolnego wiąże się z wystąpieniem istotnych korzyści, ale również pewnych zagrożeń dla uczniów. Obecnie występuje tendencja do coraz wcześniejszego nabywania wiedzy przez dzieci. W wymiarze globalnym sześciolatki chodzą do szkół w 130 krajach świata. Szczególnie korzystna zmiana w zakresie obniżenia

wieku szkolnego związana jest z edukacją w zakresie języków obcych. Jak wykazują badania naukowe, wczesna nauka języków rozpoczynana już jest na poziomie edukacji przedszkolnej. W podejmowanych dyskusjach społecznych nie wszyscy są jednak przekonani do obniżenia wieku szkolnego. Najczęściej kwestię tę wiąże się z dojrzałością i gotowością szkolną, jak również z przygotowaniem szkół, optymalną organizacją przestrzeni edukacyjnej na potrzeby kształcenia najmłodszych uczniów.

EDUCATION OF THE YOUNGEST CHILDREN TOWARDS CURRENT EDUCATIONAL CHANGES

Keywords: education, school, six-year old, changes, foreign languages

Abstract: In the education of youngest children in Poland changes happen all the time. In detail an issue of lowering the school age is being discussed. Many specialists discuss about positive and negative aspects connected with such arrangements. Lowering the school age is connected with an issue of significant benefits to pupils. At present a tendency of the more and more early knowledge acquisition by children appears. In the global dimension six-year-olds walk to schools in 130 countries of the world. Peculiarly the beneficial change in lowering the school age is connected with the education of foreign languages because it is crucial when the language learning is started already at the level of kindergarten education. The sooner the better. However not everyone is convinced for lowering the school age, it is interfacing inseparably with the matter of the maturity and the school readiness.

